

זה היה העולם הזה שהיה

לפני 25 שנה

בגיליון "העולם הזה" שראה אור השבוע לפני 25 שנה כרוק, פורסמה כתבת-חקירה יוצאת-דופן, תחת הכותרת "הכפיה הדתית שרצחה את נפשה של רומי". מיסמך אנושי זה מתאר את סיפור אהבתה והתאבדותה של הנערה הנוצרית רוז' ראש, שהתאהבה במוסלמי. מדור "תצפית" ניכא, בין השאר: "דוד בן-גוריון יחזור לזירה הפוליטית בפברואר או במרס 1954, כדי ליטול לידיו של השילטון על מערכת-הבחירות של מפא"י, ישאר אותה שעה את הנהגת הממשלה בידו משה שרת." "תצפית" אחרת היתה: "שים לב לחיזוק המתמיד של מעמד לוי אשכול במחנה מפא"י." המדור "יחסי חוץ" סיקר את נטייתו הכרוכה של השגריר אליהו אילת לעסוק בענייני המרחב, בניגוד למגמות האמריקאיות-כדלניות של השגריר אכן אכן ושאר אנשי משרד-החץ.

במדור הבידור של השבועון פורסם, תחת הכותרת "ויווה לא הכוזבה", סיפור מסעה הראשון של כוכבת הקולנוע הישראליית ויווה שמיר-רודן כארצות-הברית, כ"מלכת היופי" של ישראל. "ראיון מיוחד" עם דוב פרוסק, ראש ניבחרת ישראל

"העולם הזה" 887
תאריך: 13.10.54

עם שרי-הביטחון. לאה דרומי לא דיברה על עברה המזהיר של בתה בלח"י, אלא דיברה כדבר אם על בתה. הדברים נגעו לליבו של אפרים עברון. * שהבטיח לטפל בנושא.

עוד באותו ערב התדפק שליח על דלת ביתה של מישפחת דרומי, בצפון תל-אביב. זו לא היתה הזמנה לראיון עם פינחס לבון, בשורות ספורות נאמר, כי מישרד-הביטחון עיין מחדש בתיק של יפה, והחליט לשחררה במוצאי יום-כיפור. כאשר שוחררה יפה דרומי, היו מרבית מחשבותיה נתונות עדיין לאלה שנשארו במאסר. כאשר שאל אותה כתב העולם הזה אם יש לה מה למסור לעיתונות, היתה בפיה רק שאלה אחת: "האין זה מכאיב כי מסתגנים ערביים גידונים לחמש או שש שנות מאסר, בה בשעת שבחורים עבריים צריכים לשבת בבית-הסוהר עשר שנים-עשרה שנים?"

קולנוע

צבר 1954

בשנה שעברה יזמו כמה מעסקני איי-גודי-עובדי-ההסרטה תחרות הסרט הישראלי הטוב ביותר (למעשה: הפחות רע). כדי לחלק לכמה מחבריו תעודות-עידוד. עלי-מנת שחבריה-שופטים יהיה בלתי משור, חזי, הזמינו כשופטים את המבקרים. אולם בחבריה-שופטים ישב בעמדת מפתח גם נציג האיגוד, שלטענת כמה מבקרים הכי ריע את הכף לטובת סרטים שהמבקרים לא רצו ביקרם.

השנה החליטו המבקרים שלא לחזור על המשיגה. התחרות תיערך השנה בלא התערבות האיגוד. מאחר ושניים מן המבקרים הינם גם חברי איגוד-עובדי-ההסרטה, הם הודיעו על אי-השתתפותם. הפעם יינתן בפעם הראשונה האוסקר הישראלי, שייקרא צבר, ואשר ייבד אותו יעקוב אלקוב, מנהל בית ציוני אמריקה, תל-אביב.

אנשים

● צרוד במיקצת, אחרי שורה ארוכה של נאומים ברחבי הארץ, התאונן יגאל אלון על הצורה שבת החלו הבריות להשיג תמש במושג "אדם ישר". דעת אלון: "אם מישוה אומר באנגליה שפלוגי הוא אדם ישר, יסתכלו בו כמטורף. ההנחה היא שכל אדם ישר, ויש צורך להדגיש רק אם פלוגי הוא מושחת. אולם בארץ ההנחה היא כעת, כנראה, שכל אדם מושחת, ולכן מציינים בהתפעלות אם מישוה ידוע כאדם ישר."

● התפעל מן ההסדרים בבית-הכנסת התל-אביבי שבו הוא התפלל, הסופר יהורז די הרדגול 'שלים' אש, שאמר בחייו: "זו הפעם הראשונה, אחרי שנים רבות, זכיתי להתפלל באולם שבו אין הנשים והגבר ירים יושבים יחד. האווירה באולם כזה היא הרבה יותר שקטה..."

* המכתן כיום כשגריר ישראל בארצות-הברית.
** כוונתה לחבריה ממחלת צריפין, שהמשיכו לשבת בכלא, אליו הגיעו בהש"ראתם של ד"ר ישראל אלדד ואורי צבי גרינברג.

איך נראה כדור-הארץ כאשר כל החיים קופאים בו

שלום אש עולה לתורה * לידת שכונת סביון *

ה.. אוסקר "הישראלי" 1954 * יגאל אלון .. אדם ישר

פיחוח

פרח חדש

בשבועות האחרונים נוסף על שמות הצמחים והפרחים המקשיים את מפת ישראל שמו של פרח חדש: סביון. שם הפרח הקטן והצהוב ניתן הפעם לשיכון על-מדורני, מצוייד במיגרש-כדורת שטוח ומפואר, בריכת-שיחיה, מיגרשי-טניס, מר-עדונים ומיסעדות מפוארות, החולך וניבנה דרומית-מזרחית לרמת-גן.

השיכון נולד עוד לפני שנתיים במוחו של מנהל חברת ההשקעות האפריקאית ארצישראלית, יעקב גריי. שראה צורך דחוף בהקמת שיכון לבני המעמד הבינוני — שיכון שיהיה כפרי וגונה ויחד עם זה לא רחוק ממרכז העסקים בעיר.

התוכנית הלכה והתגבשה במהירות. עד כה ניבנו במקום כבישים ומדרכות, הור עברו קווי מים וחשמל, ניטעו חורשות וגנים ציבוריים. לפי התוכנית תכיל שכור

בבית-הסוהר המרכזי בתל-מונד חולפות הבשורות במהירות — כי כל הבשורות שם טובות. במוצאי יום-הכיפורים חלפה הידיעה כבוק על-פני תאי האסירים: "אסי" רת המחתרת יפה דרומי משתחררת." אלא

נאהבים רוז' ראש ומחמוד אבו-דראבי רומיאו ויוליה בנצרת

נת סביון 500 יחידות-דירה, ולכל אחת מהן יוקצו המישה דונם קרקע.

תוכנית מישנה. אחת מתוכניות-שימוש מאוחר יותר כשר המיסחר והתעשייה, למרות שלא השתייך לאחת מהמפלגות. הוא כיהן במשכורת של לירה ישראלית לשנה, בנוסח האמריקאי של איש-דולר-השנה.

העם

השפעות

קוסמיות

מחברי ספרי-אוטופיות תהו לא פעם מה היה קורה לו קפאו כל החיים על-פני כדור-הארץ למשך תקופת-מה, כתור-צאה מהשפעות קוסמיות. השבוע, ביום הקדוש ביותר של העולם היהודי, יכלו לראות תופעה זו במציאות במשך 25 שעות.

מדן ועד אילת שבתה התנועה כליל. הכבישים היו ריקים. המכוונות שחוללו מהפכה בעולם בדורות האחרונים, המטריסים בשמים, המכוניות על הקרקע, ספירנות-הקיסור בים, עמדו על עמדם. בעורקי התנועה של החברה המודרנית שיחקו ילדים בכדור, כאילו חזרה תקופת העגלות של ימי הביניים.

כפרה ומישפט. לפחות שני בתי-דין היו מעורבים ישירות ביום זה. באו"ם טענו חברי המישלחת היהודית ברוגו, כי יום הכיפורים היה אשם בבחירת יריבם, נציג פאקיסטאן, כחבר ביה-הדין הבינלאומי בהאג, תחת נציג ארצם, תוצאת העדרו של הנציג הישראלי, בעל הקול המכריע. ביה-דין ברמה נמוכה יותר הוא בית-מישפט השלום, שיצטרף לטפל במישפטו של יהודה גבאי, תושב כפר-שלום, שנאשם בכך כי ערב יום-הכיפורים ניגש אל סוחר ברחוב לוינסקי, תל-אביב, עמד איתו על המקח ותוך כדי כך סובב את הרינגול-המקח סביב ראשו ואמר את פתי-לתה-כפרות, וחסך לעצמו בכך את דמי-הקניה. התיגרה שפרצה מיד לאחר מכן, היא שבתאי את השניים לכס המישפט.

קדפים וברטיפים. רבים מתושבי ישראל, שלא נסעו במכוניותיהם מפאת קדושת החג, לא סברו כי מאון חטאיהם ישתנה באופן ניכר כתוצאה ממישחק קלפים. מסביב לשולחנות מכוסים במפות ירוקות התאספו המונים, ישעלו לפעמים על 20 איש.

אולם גם בתי-הכנסת היו מלאים. בעוד שבית-הכנסת הגדול במרכז תל-אביב המה מאלפי אנשים, שלא היו מוכנים לשלם עבור מקום, הוציאו תושבי צפון העיר מעשרים עד חמישים ל"י עבור כרטיס, כדי להזניק לתפילת החזן האמריקאי לייב גלנץ בבית-הכנסת תפארת צבי. בניהם חצו לשונותיהם איש לעבר רעהו, להוריי כיה שאומנם לא אכלו באותו יום, שעה שאבותיהם התווכחו עם צדקן הגבאים שמונעו בעד הסופר בלע שם העולמי, שלום אש, עלות לתורה בגלל ספריו שתיארו באור חיובי את היהודי ישו בן יוסף מנצרת. אש עצמו עמד איתה שעה ליד כותל המזרח והתפלל בדבקות.